

# CONSTANȚA

## APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33.

Abonamentu 10 lei pe an

### PLAGA DOBROGEI

În viața națiunilor, ca și a familiilor, sunt diferite evoluții, de când ele se nasc până când se sting. Unele cresc, înfloresc și se măresc, dând naștere altor noi trunchiuri, mai mult sau mai puțin viguroase; fericite acele care pot supraviețui cât mai multe evenimente; nefericite acele pe care vre-un virus lăuntric, sau cataclisme sociale, le rod, le distrug.

Polonia, falnică Polonie din secolul trecut, numai există; pe când Anglo-Sacsonii, o mână de oameni, izolați într-o insulă stearpă a continentului european, stăpânesc astăzi comerțul lumii și toate strămtorile de pe globul pământesc.

Străvechea Colonie Romană de la Dunărea de Jos, păstrată aici curată două mii de ani, strebate acum cel mai iminent pericol.

Pe de o parte curentul pustitor al cosmopolitismului apusan, pe de alta vriaștea lăsată la hotare tuturor paraziților evreo-levantini, au îmbolnăvit copacul bimilenar, plantat de divul Traian, până în fibrele cele mai extreme ale rădăcinilor lui.

Cei nesocotiți din fiia Patriei fac inciziuni adânci pe trunchiul, iar la poalele-l largi și ospitaliere sau lăsat să fie așezate toate jiviniile pământului, sugându-l totă vlaga, ea mai repede să se risipească în neant.

Legile ce au fost date țerei, sub influența cântecului din fluierul fermecat al revoluțiilor din statele ce n'aveau să se teamă de nici un pericol național, sunt neputincioase, și contra unora și contra altora.

Copacul cântat de bardul națiunii române, Alexandri, e în putredire. Depericiunea se observă deja la vârful coronamentului său.

Intr'un discurs, program politic, rostit la Craiova de un fruntaș al unui partid politic de guvernământ, se făgăduiește streinilor *largi* deschiderea porților țării, pentru capitalurile streine.

Peste un sfert de secol tot solul României va fi acaparat de drept de streini, și atunci se va fi isprăvit cu naționalitatea română a solului din bogata vale a Dunărei. Geniul bun al României, Dumnezeu Românilor, să ne apere ca totdeauna.

Noi vom observa numai o eracă a falnicului stejar, pe care o putem cuprinde cu vedul ochilor noștri trupești.

Priviți cele ce se petrec în Dobrogea, în capitala acestei provincii.

Timp de 23 ani nu s'a putut aici un singur negustor român! După 23 de ani impliniți, de administrație patriotică românească, cine a ajuns aici să apere naționalitatea românească? să vorbească, să propoveduiască în numele Românismului? să promoveze interesele și prestigiul Regatului? să ceară să reprezinte demnitatea Statului român, printre populațiile orientului eteroglot și eterodocs?

Cine? Cine??...

Un Găgăuz fără pudore, care nu știe măcar să lege cum se cade două vorbe una de alta; un spion muscălesc, om fără patrie; un disqualificat și declasat printre colegii săi, un escroc mănușat; un pă-

gân care *profanează*, pentru câte-va sute de lei, memoria și osemintele morților celor mai fără prihană; un nerușinat care *mânâncă*, în altă parte, averi încredințate episcopiei sale, lăsând pe drumuri, pribegind prin țări străine, minori orfanii și de tată și de mamă, spre a-și pune sieși mânuși albe, pe ori unde se duce; un om care mușcă mâna pe care nu o poate linge; un om în fine, a cărui viață întreagă e un șir de epizoduri scandaloase, vecinic în prējma pușcăriilor, înlăuntrul cărora dacă nu scapătă însuși, din mizericordie, din mila celor înșelați sau a magistratilor, împinge pe unul din ai seși, mistificat prin miragiul unor jocuri de cifre androniciene.

Acesta e unul din urmașii Romei, pe malurile Pontului-Euesin!

Acesta e capul înainte-mergător al apostolilor propoveduirii sentimentului național românesc în Dobrogea, având la dreapta sa un renegat al națiunii și religiei sale, la stânga un alt renegat, o altă excreșcență socială, care — acum aflăm — și-a început adolescența prin a fura numele stăpânului său, și acum merge spre pușcăria la care e condamnat, iar drept picioare un inconștient, un iresponsabil, sub a cărui călcăi, vorba unei strigări din Ardeal:

Zace... sigur... și-o muiere

Și'l învață numai rele.

Acesta este sfinesul diform care a deschis aici o carte, în care să se învețe cultura Românismului în populațiunea impestrițată a Dobrogei *Patria-comună*, cum dic ei.

Și ca aceștia sunt mulți aici, prin Constanța și Tulcea, din cel ce

prin iscăliturile lor în număr de 2000, pe o petiție trimisă unei mari împărății vecine, au perdut pentru vecie provincia străveche a Basarabilor.

Și legile țerei românești sunt neputincioase, atât contra virusului morbid, cât și contra leprei și cancerului ce se lătesce mereu, prin noi incursiuni.

Și ministrul de justiție al României, pădătorul Sfintelor Daruri ale Țării românești, pune încă pece-tea Regatului pe uneltele infame ale mizerabililor cari sapă aci temeliea prestigiului și naționalității noastre, pe când abia-l acordă tineretului cult și imaculat.

Cine crede că esagerăm ceva în aprecierile noastre, din vre-un motiv oare-care, îl rugăm să pue mâna pe prima foaie din libelul anunțat,—informeze-se și de trecutul și condiția celor ce-l scriu sunt în gura tuturor—și se va convinge că noi, pe care publicul ne cunoaște și apreciază de 10 ani de zile de când scriem acest ziar, nu putem avea nimic de împărțit cu oameni, cari așa cum sunt figurile și jocurile lor, macabre, nu ne inspiră de cât disprețul cel mai suveran.

Erupțiunea, indignarea noastră profundă, este că se poate scrie, în mijlocul unei populațiuni neasimilate încă, în felul cum s'a scris, și nici decum contra spumelor lor rabice, ce nu pot atinge pe nimenea.

În indiviđi de aceștia vedem noi plaga Dobrogei, și nu vom înceta a cere reducerea lor la neputința de a mai face răul pe care sunt puși să-l plămădească acestei provincii.

## MORAVURI POLITICE

La întrunirea politică de Duminică trecută, din Brăila, a Conservatorilor de sub șefia D-lui P. P. Carp, d-l T. Maiorescu maiestrul cuvântului și ilustrul interpretator al doctrinei politice junimiste, a sfârșit importantisimul său discurs, arătând moravurile politice pe care acest partid le practică și pe cari ar dori să le vadă introduse în țara întregă,—moravuri pe

care am dori și noi să le vedem practicate în această provincie.

Făcând alușiune la cele zise de d-l General Lahovari, la o altă întrunire politică a conservatorilor din Iași, de sub șefia d-lui G. G. Cantacuzino, ilustrul profesor universitar urmează ast-fel:

«Dar s'a mai zis o vorbă cu pretenția de a fi *un principiu de tactică foarte folositor*, pe care ar fi să-l imităm și noi după exemplul procedurilor liberale.

Aici să mă ierte oratorul de la Iași; vorbele sale nu seamănă cu buna tradițiune conservatoare pe care se vede că nu o cunoaște. Să ferească Dumnezeu partidul conservator de a urma un asemenea sfat. Ce sfat ne dă tacticianul conservator de la Iași?

Al noștri pentru al noștri! Funcționarul din alt partid, când vom veni noi, afară! Loc la budget numai pentru al noștri!

Pentru cari al noștri? Pentru cei ce ni se înscriu în club cu 1 franc sau două? Dar dacă se înscriu și mulți incapabili? Dacă se înscriu mișei? Dacă se vor înscrie lepădăturile din toate celelalte partide? (Aplauze)

Cu mirare și cu părere de rău am auzit acea vorbă, care poate fi semnalul unei demagogii, dar nici odată vorba unui conservator cuminte.

Budgetul Statului și al comunelor, toate funcțiile publice sunt ale interesului general, și nici odată nu trebuie preconizată o formulă politică în sensul de a face din viața publică o exploatare în interesul privat al partizanilor.

O asemenea formulă ar duce partidul la rușine și Statul la peire!

Ia să lămurim chestia cu ceva amănunte. Istoria cu partizanii budgetari devine mai ales suțire în vederea alegerilor. Inchipuți-vă un membru «de-al noștri», care ar fi meșter în toate manoperile electorale, permise și nepermise spre pildă la Iași. Iașii au avut parte de asemenea oameni cari purtau titlul de mare elector. Pentru liberali era răposatul Gheorge Mirzescu. Nu știu dacă foștii noștri amici au avut și ei sau mai au vre-un mare elector la Iași. Dar să ne inchipuim că l-au.

Atunci cum trebuie să meargă lucrurile după formula cu «al noștri la budget? E un loc vacant de învățator, sau dacă nu e, să face vacanță dându-se afară un adversar numai fiind-că nu e de «al noștri». Cui să i se incredințeze învățarea și creșterea copiilor țării? Interesul general reclamă: celui mai capabil și cum se cade. Dar marele elector va stărui să se dea locul fie și celui mai incapabil și mișel, numai să fie cel mai devotat instrument electoral. E vacant un loc de judecător sau devine vacant prin îndepărtarea unui amovibil fiind că nu e de «al noștri». Interesul țării reclamă ca justiția să fie distribuită de oamenii cel mai drepti și mai nepartizantori, abstracție făcând de considerări politice. Dar politicianul va stărui să se puie în funcție fie și cel mai destrăbălat pătimas, numai să fie de «al noștri».

E un loc vacant de bibliotecar, numirea va fi o pildă de răsplată pentru floarea tinerimei culte. Politicianii vor isbuti să numească pe un om, care a fost destituit prin decret public pentru escrocherie, numai fiind-că este de «al noștri».

Înțelegeți unde duce un asemenea sistem? Dați-mi voie a o repeta: un asemenea sistem nu poate duce de cât la rușinea partidului și la perirea statului.

Și mai gândiți-vă la un lucru: cine se căciulește pe la marii electori și pe la influenții cluburilor? Nici odată un om care se respectă și e respectat de alții, care simte în sine puterea și capacitatea de a munci și de a-și agonisi o existență onorabilă. Dar cei slabi, cei nevolnici, cei incapabili și fără rost, aceia firește că se anină de pulpana altora și sunt în stare să le facă cele mai josnice servicii. Dar vai de partidul care face apel la asemenea elemente. (Aplauze prelungite).

Noi nu vom urma așa.

Cum a spus-o d. Ioan Grădișteanu; noi facem apel nu la poftete, ci la simțimintele înalte ale cetățeanului român; noi zicem: ești om cinstit, ești om capabil, ești în stare să te gândești la interesele țării, vino cu noi; nu ești om cinstit, ești un incapabil, te

gândești numai la egoismul tău, du-te unde vrei, la noi n'ai ce căuta. (Aplauze prelungite).

Dar apoi nu se face așa politica la noi, zice politicianul după formula oratorului de la Iași. Politica la noi se face nu cu gândul, nu cu argumente și raționamente, ci cu pasiuni și cu interese; bugetul la noi mișcă lumea, nu cugetarea.

Am auzit de mult această vorbă; și cum să nu aud, când se plimbă pe toate ulițele. Dar pentru aceasta nu este mai puțin ră-tăcită.

D-lor, cine dă dreptul cui-va să arunce o asemenea insultă neamului românesc? Adică de ce să nu facem o altă politică, politică cum se cade, o politică în adevăr cinstită, patriotică, îndreptată spre binele obștesc și nu spre chiver-niseala rubedeniilor și a partizanilor? (Aplauze).

La noi politica modernă nu datează de cât de vre-o 40 de ani, de pe la 1857 încoace.

Ni se tot spune că suntem un stat tânăr, abia trezit la viață în renașterea noastră națională. Apoi dacă suntem un stat tânăr, atunci cei cari vin cu mai multă pricepere, cu mai multe cunoștințe și vor să fie conducătorii politicii și oratori în întrunirile publice, au în țara noastră o mai mare datorie și răspundere de cât în alte țări cu civilizațiune veche.

La noi, a te prezenta în public este un fel de apostolat; *la noi ai și răspunderea moravurilor politice*. Tu n'a' dreptul să zici unei țări tineră cum este a noastră «la buget băeți!», tu trebuie să încălzești cugetul oamenilor cu idei mai înalte. (Aplauze entusiaste).

A zice dar: așa se face politica la noi, numai cu satisfacerea intereselor meschine, este și nedemniți neadevărat. Într-o țară cu milioane de locuitori se poate face politica și așa, se poate face și alt-fel.

Într'un oraș ca Brăila ce fel de oameni sunt și ce fel de relații poți avea? Sunt tot felul de oameni, ca în toate orașele mari, și poți avea tot felul de relații. Sunt și proști, sunt și inteligenți; sunt

oameni cum se cade, sunt și mișel; sunt și mufluzi, sunt și comercianți scâzîi. Intreaarea este: tu în care parte te dai? Tot așa când vorbești națiunii tale, la cine te adresezi? la cei mișel sau la cei cum se cade? (Aplauze prelungite, bravo). Sper că este numai o momentano eclipsă intelectuală din partea aceluși orator de la Iași, și foștii noștri amiei vor înțelege ei înșii că nu se poate prezenta buna tradițiune a partidului conservator, dacă se face apel la instinctele josnice și nu la gândul pentru patria comună. (Aplauze entuziaste).

Noi însă facem apel la d-văstre, ca să vă înălțați mai presus de mizeria de toate zilele și să vă mirați în politica pentru binele obștesc, dar nu pentru căpătuială. (Aplauze nesfirșite, ovațiuni).

## Informațiuni

**Martii orele 12 sosesc în Constanța, spre a visita portul, M. S. Regele cu d-l Prim-ministru și I. C. Brătianu, ministrul lucrărilor publice.**

**M. S. se va inapoia la Sinaia la orele 4 p. m. aceiași zi.**

Până în momentul care scriem aceste rânduri, nu știm de loc cine sunt viitorii candidați de membrii ai consiliului comunei noastre Constanța. Poate că nici nu'i vom putea afla până în momentul înființării urnei, cum ni s'a întâmplat, pentru adepții școlii băsărebene, și la alegerea trecută. Școala sobolilor electorali triumfă. Ferice de soarta acestui oraș, când ar încăpeu pe mâna celor ce nu cutează a'și afișa candidaturile la lumina zilei.

Cu toate aceste auzim că e vorba de o listă serioasă exclusivă a negustorilor de toate naționalitățile, care ar fi a treia din listele ce se vor prezenta. Ne-ar părea bine să știm numele acestor negustori, spre a vedea de nu cumva sunt dintre acei ce *daū numai din cap* sau *dică amin* la tot ce ar putea trăsni prin cap unul viitor primar.

Pare-că negustori serioși au fost

cel ce au votat, fără nici o trebuință, taxele mari, maxime, ale legii maximumului: o serie în Martie 1893, alta la 18 Decembrie 1895 și alta la 8 Ianuarie 1896, până când bugetul veniturilor a fost urcat la peste 800,000 lei, fără alt folos pentru comună, de cât vre-o 170,000 lei, bani, ce a lăsat în casa comuna ultimul, al 6-lea buget, al d-lui Koiciu. Pare-că tot negustori au fost și acei ce au aprobat deșirarea fără margini a orașului de sus, și au votat crearea lefii d-lui Koiciu cu 200 lei și a d-lui Schina cu alți 300 lei, plus o diurnă de 150 lei fostului ajutor de primar, d-l Papaianopol, peste leafa ce avea. Domnii comercianți să nu'și facă prea multe iluziuni de puterea lor de discernământ asupra mecanismului administrativ. Le-am citat destule probe negative, și dacă mai vor, le mai putem servi și altele.

De aceea să caute să nu fie exclușiți, victime ale cine știe ce si-renă nevedută.

A eșit și No. 2 din foia ce am anunțat în numărul trecut, și nici aci nu se spune care sunt candidații cari și-au iscălit numele sub programul publicat, din care numai *focul bengal* mai lipsea la urmă. Pe acestia îi înțelegem de ce nu'și pot afișa candidații, fiind-că le e rușine, dar pe domnii comercianți, dacă au în adevăr o listă, nu'i înțelegem de loc, de ce nu o supun criteriului public; repetăm: nu înțelegem de loc.

Măscăricii—cuvântul e luat din gazeta lor No. 2—dela foaia nouă se țin numai de pornografi și scandaluri. Ținta lor e prefectul. Ei daū în stambă și injură trivial pe d-l Quintescu, pentru că n'a aprobat cererea d-lui Malcoei Petrescu, pentru o nouă subvenție de 1200 lei anual, pe care d-l Luca Ionescu, fost prefect mai înainte, al doilea injuriat acum, i-a servit'o mai mulți ani de-arândul, spre a'și ține fetele la școală.

Iaca-șa se face, din când în când, gazetărie în Dobrogea: nu numai schioapă și mioapă dar și imbecilă.

Onor. Comisie interimară dând peste raportul d-lui fost consilier

comunal d-r. A. Zisu, în cestiunea facerilor trottoarelor, prin care se constată că mortarul din care se compune betonul, sub dalele și bordurile de basalt, n'ar fi conform caetului de sarcini a *decis* amânarea esaminării lucrului până la ziua recepției lucrărilor, adică cum s'ar dice la sfântu-așteaptă.

Foarte mulțumim de atențiunea dată și lucrării și consilierului, de sigur competent în materie. Intrebăm însă cum ce se va mai putea face în urmă, găsindu-se întemeiată denunțarea dacă lucrarea va fi terminată și bonurile de plată deja iscălite, pentru suma întregă? Cine plătește paguba? Am dori un răspuns.

Aceași sortă ar fi avut și o altă denunțare,— referat al unui alt domn consilier, asupra lucrării mizerabile croită și mai mizerabil executată, a sprijinirii malului din strada Marcu Aureliu.

Dar vom reveni, aceste două cestiuni fiind prea importante ca să nu le dăm toată desvoltarea ce compet.

Actualmente se află în oraș, adăpostiți de Poliție, pe unde pôte, prin magazin și alte locuri, vre-o 700 emigranți turci, bărbați, femei și copii, toți mai numai din Bulgaria, așteptând plecarea vaporului *Regele Carol* sau vre-un alt vapor pentru Constantinopole.

Cu Lloydul austriac de Duminea trecută au plecat 500 suflete. Emigrarea continuă pe o scară foarte întinsă.

D-l G. Ștefănescu, mult simpaticul diriginte al *Băncei Naționale* din Constanța, a fost înaintat Director al Sucursalei din Iași, iar în locul d-sale vine d-l Nedovicean de la Peatra.

Toate felicitările noastre meritului funcționar.

Locotenentul Ionașcu cel care și-a împușcat concubina la Asariac, a fost judecat erl la 19 curent de tribunalul militar din Constanța, și condamnat la 5 ani de închisoare corecțională.

Cu ocazia Panairului de Medgidie, foarte frecventat de astă-dată, e o harababură de nedescris în gara acelu oraș. Căruțele din și pentru oraș, trebuie să aștepte ore

întregi deschiderea drumului când se încarcă produse în stație.

O asemenea împedicare a tîrgului numai la noi în țară se pôte produce.

Vapoarele românești stau în rădă, pe când cele italiene și austriace transportă sute de familii la Sтамбуl. Adică cum: n'ar putea acest transport să'l facă vasele noastre și în urmă să facă carantina preserisă? Am vrea un răspuns.

Sâmbătă 20 curent a încetat din viață, în Constanța, în mijlocul numeroasei sale familii respectabilul bătrân **Ivan Calcioff** în e-tate de 68 ani.

Inmormântarea va avea loc astăzi Duminică 21 curent.

Trimitem condoleanțele noastre întristatei familii.

### ANUNCIU

Aduc la cunoștința publică că D-nu Zaharia Iscoviel, de astăzi înainte a încetat de a mai fi în serviciul meu; prin urmare, procura ce o avea din parte'mi pentru afacerile din Dobrogea și în toată țara, rămâne desființată.

**V. STAADECKER.**

### PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1901 se va vinde prin licitație publică înaintea tribunalului Constanța imobilele mai jos descrise a moștenitorilor de unctului Constantin Gheorghiad.

1) Un loc viran, din colțul stradei Gărei și Libertății în întindere de 292 m. p.

2) Una casă cu 2 etaje din strada Gărei No 8

3) Una casă cu 2 etaje din strada Gărei No 8 bis.

4) Hanul Moldova cu una brutărie, din strada Libertății No 48 50 cu curtea lor având tôte o întindere de 564 m. p.

5) Una casă cu doua etaje și curtea din stada Mircea cel Mare colțu cu strada Concordia, având o întindere de 341 m. p.

6) Una vie din raionul viilor vechi la sudul orașului în întindere de 3549 m. p. aproximativ.

Orice informațiuni mai detaliate se pot vedea la Grefu Trib Constanța (dos No. 928.904 R 3758) precum și la D-nul V. P. Mourelli din Constanța (strada Franceză No. 2) u de se pot a lresa amatorii.

La Noua Tipografie «Aurora» Frați Grigoriu din Constanța, se află de vinzare tôte registrele și imprimarele necesare comunelor rurale.



**TIPOGRAFIA AURORA**  
**FRAȚI GRIGORIU**  
**CONSTANȚA**  
 No. 26. STRADA TRAIAN No. 26.

*Efectuiază ori-ce lucrări atingătoare de acestă artă*

**Prețuri Moderate**

• **LEGATORIE DE CĂRȚI!** •

Atelier special de încadrat tablouri.

